

DRÖMMEN

- en verklighet bortom tid och rum

Vi människor är bundna till tid och rum. Det är genom dessa två grundläggande ramar – tidens flöde och rummets avgränsningar – som vi upplever, tolkar och förstår livet. Allt vi känner till, varje tanke, varje känsla, varje handling, sker inom dessa gränser. De är så självklara för oss att vi ofta inte ens reflekterar över dem.

Men när vi talar om Gud, om evigheten, om himmel och helvete, då rör vi oss mot något som inte längre självklart följer våra kategorier av tid och rum. Och det skapar problem. För vi försöker förstå något vi aldrig har upplevt – med begrepp vi är vana vid, men som kanske inte längre passar. Här kan drömmen fungera som en liknelse.

När vi drömmer är du fortfarande du. Du upplever, känner, rör dig, tänker – men ofta utan logik, utan tydlig tidslinje, utan verklig plats. Du kan befinna dig i ett hus som samtidigt är ditt barndomshem och ett slott du aldrig sett. Du kan träffa människor som är både bekanta och främlingar. Tiden kan flyta, stanna, hoppa. En dröm kan upplevas som en evighet, trots att den i verkligheten bara varar några minuter. I drömmen kan du också få en stark känsla av att "det här har jag drömt förut", fast du vet att du aldrig haft just den drömmen. Var sker allt detta?

Rent biologiskt kan man peka på signaler i hjärnan. Men var befinner du dig i själva upplevelsen? Ditt "jag"? Och i vilken tid?

Drömmen är ett slags tillstånd där plats och tid upplevs – men inte existerar som de gör i vaket tillstånd. Och ändå känns drömmen verklig – fast på ett annat sätt. Vi upplever ofta att vi har en kropp i drömmen. Men den kroppen är inte fysisk, inte av materia. Den består inte av kött och blod. Den går inte att väga, mäta eller fotografera. Trots det är den en fullständig bärare av vår närvaro i drömmens verklighet, med dess särskilda villkor.

När du vaknar inser du att kroppen i drömmen inte var "verklig" – men du säger ändå: "Jag var där", "Jag kände det", "Jag sprang", "Jag grät". Det fanns alltså en kroppslig upplevelse – utan fysisk materia. Kan en kropp vara mer än kött? Kan kropp vara närvaro? Är kropp identitet, oberoende av fysisk form? Kan en kropp känna, uppleva och vara – utan plats i tid och rum, som vi känner dem?

När man vaknar ur en dröm kan man reagera olika:

- Ibland sörjer man drömmens slut – kanske var den vacker, fylld av kärlek, och man önskade att den varade för evigt.
- Ibland blir uppvaknandet en lättnad – det var en mardröm, och man är tacksam att den inte varade för evigt.

Här blir drömmen inte bara en bild av evigheten, utan också en påminnelse om dess möjliga riktningar.

- Drömmen man saknar kan spegla något av vilan och skönheten i Guds närvaro – det vi kallar "himlen".
- Mardrömmen kan spegla en tillvaro utan Gud – det vi kallar "helvetet". Inte i första hand som en plats med eld och svavel, utan som ett existentiellt tillstånd: att vara helt sig själv – men utan Gud.

Med drömmen som hjälp kanske vi kan börja ana något om det vi kallar evigheten. Inte som en oändligt lång kronologisk tidslinje, och inte som ett oändligt utsträckt rum med oändliga koordinater – utan något annat. Ett tillstånd där närvaro, relation, identitet och upplevelse fortfarande finns – men utan att vara beroende av de ramar vi känner till. Det betyder inte att drömmen är evigheten. Men den kan hjälpa oss att förstå att existens inte nödvändigtvis är bunden till vårt sätt att förstå verklighet.

Bibeln talar om en förhärligad kropp, en andlig kropp (1 Kor 15:44). Det är inte en kropp som saknar verklighet – tvärtom: den är friare, starkare, mer närvarande än vår nuvarande kropp. Den är inte längre fysisk och bunden av villkoren för det existerande inom tid och rum. Men den är fortfarande du – på riktigt.

Drömliknelsen kan hjälpa oss att förstå hur en kropp kan vara verklig utan att vara materiell på vårt sätt. Och hur närvaro inte nödvändigtvis kräver en fysisk plats. Frågan om himmel och helvete, och vår svårighet att med våra begränsade begrepp beskriva det okända, får i drömmen ett fönster – inte ett svar, men kanske en glimt.